

Cuma Hutbesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ أَمَنِ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ
وَأَتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَحْشَنْ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ أَنْ يَكُونُوا مِنَ
الْمُهْتَدِينَ

Cami ve İlim
(02.10.2020)

Kardeşlerim!

Medine’de güneşin her tarafı aydınlatmaya başladığı bir vakitte besmeleyle evinden çıkan Allah Resûlü (s.a.s.), hemen bitişindeki mescide girmiş ve etrafına bakınmaya başlamıştı. Bu arada huzur ve mutluluğu mescitte yakalamak için gelmiş arkadaşlarını gördü. Onlar iki gruba ayrılmış, halka halka oturmuşlardı. Bir grup Kur’an-ı Kerim okuyor ve Yüce Allah’a dua ediyordu. Diğer halkanın durumu ise farklıydı; bunlar ilim tahsiliyle meşgul oluyor, ilim öğreniyor ve öğretiyorlardı. Bu durumu gören Peygamber Efendimiz (s.a.s.), şu açıklamayı yapmaktan kendisini alamamıştı: **“Elbette bunların hepsi hayır üzeredir. Şu kişiler Kur’an okuyor, Allah’a dua ediyorlar. Allah dilerse onlara istediklerini verir, dilerse vermez. Şu kişiler ise ilim öğrenip öğretiyorlar. Ben de ancak bir muallim olarak gönderildim.” Bu sözün ardından da hemen ilim tahsiliyle meşgul olanların yanına oturdu.**¹

Muhterem Müslümanlar!

Bu sözü ve davranışıyla Allah Resûlü (s.a.s.), camilerin sadece namaz kılınan ve Kur’an okunan bir yer olmadığını, aynı zamanda kitapla, ilimle meşgul olunması gereken mekânlar olduğunu bizlere göstermekteydi. Nitekim kendisi, Mescidi Nebevî’yi inşa ettirdiğinde, hayatlarını ilme adanmış seçkin talebeler için yani Ashabı Suffe için odacıklar yaptırarak onların ilimle meşgul olmaları için zemin hazırlamıştı. Ayrıca o, sahâbenin sorularını mescitte yanıtlamış, kendisine dini öğrenmek üzere gelenlere gerekli dinî bilgiyi burada vermişti. Allah Resulü, arkadaşlarıyla mescitte ilmî sohbetlerde bulunmuş, özellikle de fikhî konuları onlarla müzakere etmiş, dinin hükümlerini ve inceliklerini onlara burada öğretmişti.

Değerli Kardeşlerim!

Mescidin “ilim meclisi” olma özelliği sonraki dönemlerde de devam etmiş, büyük mezhep imamları ve diğer önemli İslâm âlimleri hep bu meclislerde yetişmiş, kendileri de mescitlerde ders halkaları kurmak suretiyle ilmi yaymışlardı. İmam Şâfiî küçük yaşlarda mescitlerdeki ders halkalarına katılmış, daha sonra buralarda ders vermişti. Ebû

Hanîfe kendi mescidinde ders okutmuş, talebelerinin mescitte yüksek sesle müzakere yapmalarına müsaade etmişti. İmam Mâlik Mescid-i Nebevî’de, Hasan-ı Basrî Basra Camii’nde öğretimle meşgul olmuşlardı. Tefsir, hadis, tarih, mantık, matematik, cebir, tıp alanlarında oldukça bilgi sahibi olan Taberî gününün bir kısmını eser yazmaya, bir kısmını mescitte ders vermeye ayırıyordu. Böylece Hz. Peygamber’in başlattığı ilmî faaliyetler asırlar boyu devam etmiş, mescitler İslâm âleminde canlı ilim merkezleri hâline gelmişti.

Muhterem Müslümanlar!

Mescidler geçmişten günümüze sadece eğitim ve öğretimin yapıldığı yerler olmamış, aynı zamanda ilmî eserlerin muhafaza edildiği kütüphanelere de ev sahipliği yapmış, eşsiz eserlerin buralarda toplanmasına ve korunmasına imkân sağlamıştır. Nitekim İstanbul’daki Beyazıt ve Süleymaniye Camilerinin kütüphaneleri bugün hala ilim adamlarına hizmet etmektedir.

Kıymetli Kardeşlerim!

Geçmişten aldığımız bu miras bugün Almanya’da dedelerimiz tarafından kurulan camilerimizde hala varlığını sürdürmektedir. Camilerimiz bugün de vaaz ve hutbelerin yanında, gençlik sohbetleriyle, suffe mektepleriyle, dil kurslarıyla, nachhilfeleriyle ilim merkezleri olma özelliğini devam ettirmektedir. Öyle ki DİTİB Merkez Camii külliyesinde yer alan kütüphanemizin bugün Almanya’da bilim adamlarına, genç akademisyenlere ve öğrencilere hizmet etmesi, bu mirasın devam ettiğinin en açık göstergesidir. Yine DİTİB Merkez Camii külliyesinde yer alan DİTİB Akademisi’nin varlığı, bu akademinin bastırılmış olduğu kitaplar ve vermiş olduğu burslar cami merkezli ilim meclislerinin günümüzdeki en canlı örnekleridir.

Bu vesile ile göçün ilk anından bugüne kadar camilerimizin kurulmasında, yaşatılmasında ve ilim merkezleri haline gelmesinde emeği geçen ve ahirete göç eden kardeşlerimize Rabbimizden rahmet diliyorum. Yaşayan kardeşlerimize de sağlık ve afiyet diliyorum ve hutbeme başta okuduğum ayetin mealî ile son veriyorum: **“Allah’ın mescidlerini ancak Allah’a ve âhiret gününe inanan, namazını kılan, zekâtını veren ve yalnız Allah’tan korkup çekinen kimseler imar edebilirler. İşte doğru yola ermişlerden olmaları umulanlar bunlardır.”**²

DİTİB Hutbe Komisyonu

¹ İbn Mâce, Sünen, Mukaddime, 17.

² Tevbe, 9/18.